

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

KAP.410.001.07/2015

Nr ewid. 87/2015/P/15/001/KAP

Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 r. w części 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Warszawa czerwiec 2015 r.

Misja *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizja *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

**Informacja o wynikach kontroli
wykonania budżetu państwa w 2014 r.
w części 45 – Sprawy zagraniczne
i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej
w Unii Europejskiej**

Dyrektor Departamentu Administracji
Publicznej

B Skwarka

Bogdan Skwarka

Zatwierdzam:

Krzysztof Kwiatkowski

Prezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, *1.06.* 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
tel./fax: 22 444 50 00
www.nik.gov.pl

Spis treści

I. Ocena kontrolowanej działalności	4
1. Ocena ogólna	4
2. Sprawozdawczość.....	5
3. Uwagi i wnioski.....	5
II. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa w części 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej	6
1. Dochody budżetowe	6
2. Wydatki budżetu państwa	8
3. Sprawozdania	15
4. Realizacja wniosków pokontrolnych.....	16
III. Ustalenia innych kontroli	18
IV. Informacje dodatkowe.....	21

Dysponentem części budżetowej 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej jest Minister Spraw Zagranicznych, który kieruje dwoma działami administracji rządowej, tj. działem *Sprawy zagraniczne* i działem *Członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej*. Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. w części 45 funkcjonowało 161 jednostek budżetowych: trzy jednostki budżetowe w kraju – Ministerstwo Spraw Zagranicznych (dysponent główny oraz dysponent III stopnia), Polski Instytut Dyplomacji, Przychodnia Lekarska Służby Zagranicznej oraz 158 placówek zagranicznych.

Minister Spraw Zagranicznych był beneficjentem Funduszu Współpracy Dwustronnej na poziomie krajowym w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009–2014 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009–2014, na podstawie porozumienia z Ministrem Infrastruktury i Rozwoju z 6 sierpnia 2014 r. W ramach Funduszu Współpracy Dwustronnej na poziomie krajowym są realizowane przedsięwzięcia mające na celu wzmocnienie współpracy dwustronnej pomiędzy Państwami-Darczyńcami a Państwami-Beneficjentami w zakresie poszczególnych obszarów programowych ustanowionych dla Mechanizmów Finansowych 2009–2014. W części 45 nie planowano i nie realizowano wydatków z budżetu środków europejskich.

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹.

I. Ocena kontrolowanej działalności

1. Ocena ogólna²

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie budżetu państwa w części 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej w 2014 r. Ocena została sformułowana na podstawie wyników kontroli przeprowadzonej w Ministerstwie Spraw Zagranicznych (dysponent główny oraz dysponent III stopnia) przy uwzględnieniu wyników innych kontroli, które zostały zaprezentowane w rozdziale III niniejszej Informacji.

W ramach wykonywania budżetu państwa w 2014 r. zrealizowano wydatki budżetowe z zachowaniem – poza przypadkami opisanymi poniżej – zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych³ (dalej ufp). W rezultacie osiągnięto większość celów prowadzonej działalności zaplanowanych w układzie zadaniowym wydatków.

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- rozliczenia i zatwierdzenia sprawozdań z realizacji umów dotacji z przekroczeniem terminu wynikającego z art. 152 ust. 2 ufp,
- nieopracowania programu inwestycji dla zadania inwestycyjnego zgłoszonego do sfinansowania ze środków budżetu państwa,
- nierzetelnego zaplanowania zadań inwestycyjnych Ministerstwa (dysponenta III stopnia),
- niezdefiniowania mierników wykonania zadań, podzadań i działań dla poszczególnych jednostek w części 45 (w tym dla Ministerstwa – dysponenta III stopnia);
- braku powiązania wartości wykonanych mierników z wysokością wydatków dla działań.

Nieprawidłowości stwierdzone w innych kontrolach, które miały wpływ na ocenę, zostały zaprezentowane w rozdziale III niniejszej Informacji.

Kalkulacja oceny ogólnej wykonania budżetu państwa w części 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej przedstawiona została w załączniku nr 4 do Informacji.

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

² W kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 roku Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla oceny negatywnej stosuje się ocenę opisową.

³ Dz. U. z 2013 r., poz. 885 ze zm.

2. Sprawozdawczość

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje poprawność formalną łącznych⁴ sprawozdań za 2014 r., sporządzonych przez dysponenta części 45 na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów oraz ewidencji księgowej dysponenta części 45. Zarówno sprawozdania łączne dysponenta części 45, jak i jednostkowe dysponenta III stopnia⁵ sporządzono terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁶.

Według przyjętych do kontroli założeń, w celu wydania pogłębionej opinii o wiarygodności sprawozdań za 2014 r., ograniczony zakres badań sprawozdawczości w ramach kontroli wykonania budżetu miał być uzupełniony wynikami kontroli NIK P/14/014 *Prawidłowość sprawozdań finansowych w wybranych państwowych jednostkach budżetowych oraz ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę ich sporządzenia*⁷. Do wystąpienia pokontrolnego z powyższej kontroli, zawierającego oceny, uwagi i wnioski, w tym odnośnie ksiąg rachunkowych i systemu kontroli wewnętrznej, zostały zgłoszone przez Ministra Spraw Zagranicznych zastrzeżenia, które do czasu zatwierdzenia niniejszej Informacji nie zostały rozstrzygnięte. Tym samym brak jest możliwości wykorzystania w niniejszej Informacji wyników tej kontroli. W związku z powyższym NIK odstępuje od wydania opinii o wiarygodności sprawozdań łącznych dysponenta części 45 oraz sprawozdań Ministerstwa jako dysponenta III stopnia.

3. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli, w wyniku kontroli sformułowała wnioski pokontrolne dotyczące m.in.:

- wprowadzenia skutecznych rozwiązań organizacyjnych w celu zapewnienia terminowego rozliczania dotacji;
- planowania przewidzianych do realizacji zadań inwestycyjnych z uwzględnieniem przepisów regulujących sposób i tryb finansowania inwestycji z budżetu państwa;
- rzetelnego planowania zadań inwestycyjnych;
- zapewnienia mechanizmów skutecznego nadzoru i kontroli nad efektywnością realizacji planów w układzie zadaniowym, w szczególności zapewnienie powiązania wydatków z rzeczowymi efektami ich ponoszenia oraz wyznaczenie mierników realizacji celów zadań, podzadań i działań dla poszczególnych jednostek w części.

⁴ Roczne sprawozdania budżetowe: Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych z wyłączeniem rachunków izb celnych, Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa, Rb-28 Programy z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa EFTA z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej, Rb-BZ1 z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym. Sprawozdania kwartalne na koniec IV kwartału 2014 r.: Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych, Rb-Z o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji.

⁵ Patrz przypis 4.

⁶ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r., poz. 119 ze zm.), rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. Nr 298, poz. 1766) oraz rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1773).

⁷ Zgodnie z założeniami kontroli w Ministerstwie Spraw Zagranicznych w trakcie kontroli wykonania budżetu państwa za 2014 r. nie badano ewidencji księgowej oraz systemu kontroli zarządczej. Księgi rachunkowe dysponenta części 45 zostały objęte kontrolą nr P/14/014 *Prawidłowość sprawozdań finansowych w wybranych jednostkach budżetowych oraz ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę ich sporządzenia*.

II. Wyniki kontroli wykonania budżetu państwa w części 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Dysponent części 45 sprawował nadzór i kontrolę nad realizacją budżetu, o których mowa w art. 175 ust. 1 i 2 ufp. 17 marca 2014 r. Dyrektor Generalny Służby Zagranicznej powołał Zespół ds. monitorowania wykonania budżetu państwa w części 45 w 2014 r. Zespół dokonywał cyklicznego cokwartalnego przeglądu realizacji budżetu państwa na poziomie dysponentów, a także na poziomie poszczególnych komórek organizacyjnych.

Monitoring realizacji planów w układzie zadaniowym odnosił się do czynności wykonywanych przez wszystkie jednostki w części 45 i obejmował zarówno kwoty, jak i efekty realizowanych działań⁸. Wyznaczono komórki organizacyjne odpowiedzialne za monitorowanie wartości mierników. Dysponent części 45 monitorował realizację planów jednostek w układzie zadaniowym m.in. poprzez analizowanie zmian w poziomie wydatków ponoszonych przez komórki organizacyjne Ministerstwa na podstawie danych dostępnych w programie finansowo-księgowym, organizację spotkania koordynatorów budżetu zadaniowego w komórkach organizacyjnych, utworzenie dodatkowej funkcjonalności dla komórek organizacyjnych w witrynie budżetu zadaniowego, nadzorowanie działalności Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych (PISM) w zakresie planowania i sprawozdawczości⁹. Stwierdzono jednak, że podobnie jak w 2013 r. nie określono mierników wykonania zadań, podzadań i działań dla poszczególnych jednostek w części (w tym dla Ministerstwa jako dysponenta III stopnia i placówek zagranicznych), co uniemożliwiało dokonanie rzetelnej oceny efektywności i skuteczności realizacji planów na poziomie tych jednostek. Nie zapewniono ponadto powiązania wartości wykonanych mierników z wysokością wydatków, co było niezgodne z uregulowaniami noty budżetowej na 2014 r.¹⁰.

1. Dochody budżetowe

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania w 2014 roku budżetu państwa kontrola dochodów budżetowych w części 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej została ograniczona do przeprowadzenia analizy porównawczej danych ujętych w sprawozdaniu budżetowym Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego.

W ustawie budżetowej na 2014 r. z dnia 24 stycznia 2014 r.¹¹ (zwanej dalej ustawą budżetową) dochody budżetu państwa w części 45 zostały zaplanowane w kwocie 245 773,0 tys. zł. Zrealizowano dochody w kwocie 241 327,3 tys. zł, tj. 98,2% kwoty planowanej, głównie w rozdziale 75057 Placówki zagraniczne z tytułu m.in.:

- wpływów z usług z tytułu opłat konsularnych,
- wpływów ze sprzedaży sprzętu i wyposażenia zlikwidowanych w 2014 r. placówek zagranicznych, które nie posiadały wydzielonego rachunku bankowego dla gromadzenia dochodów zgodnie z art. 163 ufp;
- wpływów z odsetek od rachunków bankowych innych niż rachunek wydzielony do gromadzenia dochodów;
- zwrotów wydatków dokonanych w 2013 r. i podatku VAT naliczonego od wydatków.

W porównaniu do 2013 r. dochody w 2014 r. były wyższe o 0,3%.

Zestawienie dochodów budżetowych w 2014 r. według klasyfikacji budżetowej przedstawiono w załączniku nr 1 do Informacji.

Na koniec 2014 r. w części 45 wystąpiły należności budżetowe w kwocie 13 219,3 tys. zł, w tym zaległości netto stanowiły kwotę 13 179,3 tys. zł. W porównaniu do 2013 r. należności ogółem były wyższe o 9 237,2 tys. zł (3 982,1 tys. zł na koniec 2013 r.), a zaległości netto wyższe o 9 301,9 tys. zł (3 877,4 tys. zł na koniec 2013 r.). Zaległości netto dotyczyły głównie niezwróconych przez beneficjentów kwot dotacji z lat ubiegłych wydatkowanych niezgodnie z warunkami umów oraz niezwróconych kwot należności z tytułu pomocy finansowej udzielanej przez konsulów obywatelom polskim przebywającym za granicą m.in. na skredytowanie wyrobienia

⁸ Koordynowanie opracowywania części opisowej budżetu państwa oraz sporządzenie katalogu zadań, podzadań, działań, celów i mierników budżetu w układzie zadaniowym należało do Sekretariatu Ministra, a opracowanie budżetu w układzie zadaniowym w zakresie finansowym do Biura Finansów.

⁹ Instytut został powołany ustawą z dnia 20 grudnia 1996 r. o Polskim Instytucie Spraw Międzynarodowych (Dz. U. Nr 156, poz. 777 ze zm.).

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2014 (Dz. U. z 2013 r., poz. 702).

¹¹ Dz. U. z 2014 r., poz. 162.

paszportu, zakup biletu i pokrycie kosztów niezbędnego pobytu do czasu wyjazdu. Powodem zwiększenia kwoty należności i zaległości netto w 2014 r. w stosunku do roku ubiegłego była zmiana sposobu księgowania należności MSZ z tytułu pomocy finansowej udzielanej przez konsulów. Po zakończeniu roku budżetowego 2014 i sporządzeniu łącznego rocznego sprawozdania Rb-27 dokonano przeksięgowania należności z powyższego tytułu na nowoutworzone konto właściwe do ewidencji należności z tytułu dochodów budżetu państwa¹². W związku z tą korektą księgowania, należności z tytułu pomocy finansowej udzielanej przez konsulów – jako należności budżetu państwa, zostały wykazane w skorygowanym łącznym sprawozdaniu z wykonania planu dochodów budżetowych Rb-27 za 2014 r. Zmiany sposobu ewidencji należności MSZ z tytułu pomocy finansowej udzielanej przez konsulów dokonano na podstawie interpretacji Ministerstwa Finansów, o którą MSZ wystąpiło w związku z kontrolą NIK *Pravidłowość sprawozdań finansowych w wybranych jednostkach budżetowych oraz ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę ich sporządzenia* przeprowadzoną w MSZ w czwartym kwartale 2014 r.

W 2014 r. dysponent główny wydał na podstawie art. 64 ust. 1 oraz art. 55 ufp cztery decyzje umarzające lub częściowo umarzające niepodatkowe należności budżetowe o charakterze publicznoprawnym (kwoty dotacji wykorzystanych niezgodnie z warunkami umów oraz odsetki związane z tymi należnościami)¹³ w łącznej kwocie 113,2 tys. zł. Przesłanką dokonanych umorzeń był ważny interes dłużnika, zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 5 ufp.

Ponadto umorzone zostały należności z tytułu pomocy finansowej udzielanej przez konsulów w postaci skredytowania opłaty za wydanie paszportu tymczasowego w placówkach zagranicznych w łącznej kwocie 150,4 tys. zł. Z tej kwoty, umorzenia w wysokości 141,2 tys. zł dokonano w MSZ na podstawie art. 67a i art. 207 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa¹⁴ w związku z art. 16 ust. 6 ustawy z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsulów w Rzeczypospolitej Polskiej¹⁵ i § 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 28 sierpnia 2002 r. w sprawie udzielania przez konsula Rzeczypospolitej Polskiej pomocy finansowej oraz trybu postępowania przy jej udzielaniu¹⁶. Umorzenia kwoty 9,2 tys. zł zostały dokonane przez konsulów na podstawie § 5 pkt 2 przywołanego wyżej rozporządzenia Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 28 sierpnia 2002 r.

W 2014 r. na podstawie ww. przepisów, rozłożono na raty należności z tytułu pomocy finansowej udzielanej przez konsulów w łącznej wysokości 29,2 tys. zł i odroczone płatności w łącznej kwocie 9,1 tys. zł.

Ponadto, w 2014 r. zostały rozłożone na raty dwie należności dysponenta części w łącznej kwocie 85,2 tys. zł oraz jedna należność Ministerstwa (dysponenta III stopnia) w kwocie 12,7 tys. zł na podstawie art. 55 w związku z art. 57 pkt 3 ufp.

W wyniku kontroli sześciu¹⁷, spośród 95 należności MSZ (dysponent główny) na dzień 31 grudnia 2014 r. z tytułu dotacji wykorzystanych niezgodnie z warunkami umów na łączną kwotę 1 423,7 tys. zł (w tym: należność główna 554,9 tys. zł oraz odsetki 868,8 tys. zł) stwierdzono, że w 2014 r. jedynie odnośnie należności Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego w MSZ prowadzono postępowanie wyjaśniające w związku z wnioskiem beneficjenta dotacji o jej umorzenie. W przypadku pozostałych zbadanych należności MSZ od 2010 r. nie podejmowało żadnych działań (należności te zostały przejęte po dawnym Urzędzie Komitetu Integracji Europejskiej). Niepodejmowanie przez MSZ żadnych działań odnośnie przedmiotowych należności tłumaczono m.in.:

¹² Kontroli nie podlegała prawidłowość korekty księgowania należności z tytułu pomocy finansowej udzielanej przez konsulów.

¹³ 1. Decyzja z 17 lipca 2014 r. DDPK.512.367.2013/10 o umorzeniu należności w kwocie 35,8 tys. zł w związku z umową dotacji 512.367.2013 z 27 czerwca 2013 r. zawartą z Fundacją im. Prof. Mojżesza Schorra; 2. Decyzja nr 1/DWR/2014 z 17 lipca 2014 r. o umorzeniu należności w kwocie 10,6 tys. zł w związku z umową dotacji 275/PZ/2009/64 z 16 czerwca 2009 r. zawartą ze Stowarzyszeniem Grupa eFTE; 3. Decyzja Nr 1/DDPK/2014 z 14 października 2014 r. o umorzeniu należności w kwocie 41,4 tys. zł w związku z umową dotacji 512.184.2013 z 3 lipca 2013 r. zawartą ze Stowarzyszeniem Wolnego Słowa; 4. Decyzja z 22 grudnia 2014 r. DWR.7161.10.2014/5/RD o umorzeniu należności w kwocie 25,4 tys. zł w związku z umową dotacji 121/PPR2013 z 29 marca 2013 r. zawartą ze Stowarzyszeniem Global Development Research Group.

¹⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 749 ze zm.

¹⁵ Dz. U. z 2015 r., poz. 389.

¹⁶ Dz. U. Nr 151, poz. 1262.

¹⁷ Dokonano celowego doboru próby polegającego na doborze trzech należności najstarszych i trzech należności o najwyższych kwotach, wynikających z umów z: Europejskim Centrum Młodzieży i Rozwoju Demokracji Lokalnej, Polskim Związkiem Sportowym Głuchych, Fundacją Informacja dla Demokracji, Fundacją Instytut Problemów Strategicznych, Fundacją Prawo Europejskie, Zarządem Głównym Polskiego Towarzystwa Historycznego.

- brakiem prawnych możliwości samodzielnego egzekwowania należności po stwierdzeniu postanowieniem komornika sądowego bezskuteczności egzekucji;
 - rozwiązaniem podmiotu będącego beneficjentem dotacji uchwałą rady fundacji;
 - brakiem protokołu kontroli rozliczenia dotacji, co uniemożliwiało dochodzenie należności i rozwiązaniem podmiotu będącego beneficjentem dotacji uchwałą rady fundatorów;
 - brakiem przerejestrowania się z dawnego rejestru handlowego do KRS wobec czego podmiot utracił byt jako podmiot prawa i niemożliwością ustalenia adresu podmiotu wobec niedokonania przerejestrowania do KRS.
- Wskazywano przy tym, że decyzja o umorzeniu należności jest decyzją uznaniową i nie ma prawnego obowiązku umorzenia należności oraz że wydawanie środków na kolejną egzekucję bez szans na jej powodzenie jest nieuzasadnione.

Najwyższa Izba Kontroli zwróciła uwagę, że wskazane jest bieżące monitorowanie sytuacji majątkowej dłużników pod kątem możliwości windykacji należności, podejmowanie działań, które spowodują niedopuszczenie do ich przedawnienia oraz rozważenie (po przeprowadzeniu odpowiednich czynności), możliwości umorzenia należności w sytuacji, gdy zachodzą przesłanki przewidziane w art. 56 ust. 1 pkt 2 upf, tj. gdy osoba prawna została wykreślona z właściwego rejestru osób prawnych, przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiedzialność z tytułu należności nie przeszła z mocy prawa na osoby trzecie.

2. Wydatki budżetu państwa

W ustawie budżetowej wydatki budżetu państwa w części 45 zostały zaplanowane w kwocie 1 682 636,0 tys. zł. W trakcie roku zostały one zwiększone o 221 430,9 tys. zł ze środków rezerw celowych i o 3 000,0 tys. zł ze środków rezerwy ogólnej, do kwoty 1 907 066,9 tys. zł.

Szczegółowe badanie 12,4% środków przeniesionych z rezerw celowych wykazało, że zostały one wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, m.in. na:

- sfinansowanie zobowiązań wynikających z decyzji i wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,
- wpłaty na operacje pokojowe ONZ,
- wpłaty na rzecz: Europejskiego Funduszu Rozwoju, NATO, Biura Regionalnego Narodów Zjednoczonych ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej, Światowej Organizacji Zdrowia, Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża, funduszy i agencji Narodów Zjednoczonych.

Przyznane MSZ środki z rezerwy ogólnej wykorzystano w całości na realizację zadań zgodnie z przeznaczeniem określonym w zarządzeniu Prezesa Rady Ministrów nr 81 z dnia 28 listopada 2014 r. na udzielenie bilateralnej pomocy humanitarnej dla osób wewnątrznie przesiedlonych na Ukrainie.

W 2014 r. dysponent części 45 pięcioma decyzjami dokonał blokady środków na łączną kwotę 3 616,6 tys. zł. Blokady wynikały z nadmiaru środków powstałego w związku z: opóźnieniami w realizacji zaplanowanych zadań i zakupów inwestycyjnych, rezygnacją z realizacji jednego z projektów w ramach Mechanizmu Finansowego EOG 2009–2014 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009–2014 oraz różnicami kursowymi. Nie stwierdzono przypadków celowego opóźniania wydawania decyzji o blokadach po zaistnieniu przesłanek uzasadniających blokowanie środków.

Wydatki w części 45 zostały zrealizowane w kwocie 1 865 102,9 tys. zł, co stanowiło 97,8% planu po zmianach. W porównaniu do wydatków zrealizowanych w 2013 r. były one o 2,2% wyższe. Wydatki zrealizowane w dziale 750 – Administracja publiczna w kwocie 1 819 840,0 tys. zł stanowiły 97,6% wydatków w części 45.

Wydatki Ministerstwa (dysponenta III stopnia) wyniosły 276 755,9 tys. zł, co stanowiło 98,6% planu po zmianach (280 703,7 tys. zł). W porównaniu do wydatków zrealizowanych w 2013 r. były one o 7,0% niższe.

Według danych wykazanych w rocznych sprawozdaniach budżetowych Rb-28 z wykonania planu wydatków budżetu państwa jednostek podległych dysponentowi części (w tym w sprawozdaniu Rb-28 dotyczącym MSZ – dysponenta III stopnia), w jednostkach tych nie zostały przekroczone planowane wydatki, w tym wydatki na wynagrodzenia i pochodne.

Zestawienie wydatków budżetowych w 2014 r. według klasyfikacji budżetowej przedstawiono w załączniku nr 2 do Informacji.

Zrealizowane wydatki na **dotacje budżetowe** wyniosły 147 967,1 tys. zł, co stanowiło 97,7% planu po zmianach i 8,0% wydatków ogółem zrealizowanych w 2014 r. W porównaniu do 2013 r. wydatki te były wyższe o 2 126,8 tys. zł, tj. o 1,5%. W ramach tej grupy wydatkowano: na dotacje podmiotowe 9 530,0 tys. zł (100% planu po zmianach), na dotacje celowe 115 636,7 tys. zł (97,6% planu po zmianach), na pomoc zagraniczną 22 800,4 tys. zł (97,3% planu po zmianach). Dotacje podmiotowe zostały przekazane do PISM i Polskiego Komitetu ds. UNESCO. Dotacja dla Polskiego Komitetu ds. UNESCO została przekazana w kwocie 1 228,0 tys. zł, określonej w załączniku nr 8 do ustawy budżetowej na 2014 r. Dotacja dla PISM została przekazana w kwocie 8 302,0 tys. zł tj. o 100,0 tys. zł wyższej, niż kwota określona w załączniku nr 8 do ustawy budżetowej na 2014 r. Na podstawie art. 171 ust. 1 ufp, Minister SZ w drodze decyzji wewnętrznej z 28 kwietnia 2014 r.¹⁸ zwiększył kwotę dotacji dla PISM o 100,0 tys. zł. Zwiększenie było związane z kontynuacją w 2014 r. projektu wydawniczego *Polskie Dokumenty Dyplomatyczne*.

Dotacje celowe zostały przekazane w 2014 r. 220 podmiotom w ramach 10 otwartych konkursów i trzech postępowań dotacyjnych dotyczących udzielenia pomocy humanitarnej prowadzonych na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o współpracy rozwojowej¹⁹:

1. *Polska pomoc rozwojowa 2014*,
2. *Edukacja globalna 2014*,
3. *Wolontariat Polska Pomoc 2014*,
4. *Pomoc humanitarna dla uchodźców syryjskich w Libanie i Jordanii 2014*,
5. *Współpraca z Polonią i Polakami za granicą w 2014 r.*,
6. *Forum Polsko-Czeskie – wspieranie rozwoju stosunków polsko-czeskich 2014*,
7. *Współpraca w dziedzinie Dyplomacji Publicznej 2014*,
8. *Wspólne działania polsko-białoruskie 2014*,
9. *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2014 oraz uzupełnienie*,
10. *Wsparcie obywatelskiego i samorządowego wymiaru polskiej polityki zagranicznej 2014*,
11. *Pomoc humanitarna dla Bałkanów w 2014 r.*,
12. *Pomoc humanitarna dla osób przesiedlonych na Ukrainie*,
13. *Pomoc humanitarna w związku z pogarszającymi się warunkami bytowymi osób przesiedlonych ze wschodniej Ukrainy (przygotowanie do zimy)*.

W przypadku badanych czterech otwartych konkursów: *Polska pomoc rozwojowa 2014*, *Regionalny Ośrodek Debaty Międzynarodowej 2014*, *Wsparcie obywatelskiego i samorządowego wymiaru polskiej polityki zagranicznej 2014*, *Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2014*, przyznanie dotacji poprzedzała procedura wyboru projektów, zgodna z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²⁰ oraz zarządzeniem nr 26 Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie zasad udzielania, rozliczania i kontroli wykonania dotacji celowych²¹. Wszyscy członkowie komisji konkursowych byli zobowiązani do wypełnienia deklaracji, służących weryfikacji potencjalnego konfliktu interesów. Komisje konkursowe dokonywały oceny zapotrzebowania na środki w ramach każdego projektu i w przypadkach gdy uznały to za celowe dokonywano, w porozumieniu z wnioskodawcą, zwiększenia bądź redukcji budżetu projektu. Protokoły z oceny końcowej podlegały zatwierdzeniu przez nadzorujących członków Kierownictwa MSZ. Wnioskodawcy byli informowani o wynikach oceny wniosków. Dwa badane postępowania dotyczące pomocy humanitarnej, tj. *Pomoc humanitarna dla Bałkanów w 2014 r.* oraz *Pomoc humanitarna dla osób wewnętrznie przesiedlonych na Ukrainie* prowadzono na podstawie art. 10 ust. 2 ustawy o współpracy rozwojowej, na podstawie którego w przypadkach udzielania pomocy humanitarnej, minister właściwy do spraw zagranicznych może zlecić realizację zadania z zakresu współpracy z pominięciem otwartego konkursu ofert ze względu na ochronę życia lub zdrowia ludzkiego. Postępowanie *Pomoc humanitarna dla Bałkanów w 2014 r.* prowadzone było w formie otwartej – ogłoszenie o postępowaniu zamieszczono na portalu www.polskapomoc.gov.pl, ocenę złożonych wniosków przeprowadził Zespół Oceniający. W przypadku postępowania *Pomoc humanitarna dla osób wewnętrznie przesiedlonych na Ukrainie* ze względu na pilną potrzebę zapewnienia pomocy rzeczowej, artykułów pierwszej potrzeby na okres zimy, w celu wyłonienia podmiotów zaproszono sześć organizacji pozarządowych gwarantujących skuteczną realizację zadania.

¹⁸ Decyzja nr 49 z 28 kwietnia 2014 r. o zmianie w planie wydatków MSZ w 2014 r.

¹⁹ Dz. U. Nr 234, poz. 1386 ze zm.

²⁰ Dz. U. z 2014 r., Nr 1118 ze zm.

²¹ Dz. Urz. MSZ Nr 8, poz. 54, zmienione zarządzeniami nr 13 z 24 lipca 2013 r., nr 24 z 24 października 2013 r. i nr 28 z 13 grudnia 2013 r.

W wyniku prowadzonych spotkań, rozmów i ustaleń ostatecznie gotowość do realizacji projektów w tym zakresie wyraziły trzy podmioty, którym na podstawie złożonych wniosków zlecono realizację zadań.

Wydatki na świadczenia na rzecz osób fizycznych wyniosły 237 654,5 tys. zł, co stanowiło 97,0% planu po zmianach oraz 12,7% wydatków ogółem zrealizowanych w 2014 r. w części 45. W porównaniu do 2013 r. wydatki te były niższe o 6 460,3 tys. zł, tj. o 2,7%. Środki wydatkowano w szczególności na:

- świadczenia z tytułu wydatków osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń, w tym m.in. dodatki zagraniczne, świadczenia mieszkaniowe, odprawy – 232 584,0 tys. zł (97,0% planu po zmianach);
- należności wypłacane żołnierzom i funkcjonariuszom – 2 426,9 tys. zł (98,7% planu po zmianach);
- świadczenia społeczne – 2 022,9 tys. zł (92,8% planu po zmianach).

Wydatki bieżące wyniosły 1 407 802,7 tys. zł, co stanowiło 98,3% planu po zmianach oraz 75,5% wydatków ogółem zrealizowanych w 2014 r. w części 45. Były one wyższe niż w 2013 r. o 83 902,7 tys. zł, tj. o 6,3%. Dominującą pozycję w tej grupie wydatków stanowiły:

- płatności składek do organizacji międzynarodowych – 493 192,9 tys. zł (100% planu po zmianach);
- wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń – 405 722,6 tys. zł (99,7% planu po zmianach);
- zakupy towarów i usług – 288 108,5 tys. zł (94,9% planu po zmianach).

Przeciętne zatrudnienie w 2014 r. w części 45 wyniosło 3 524 osoby²² i było niższe w porównaniu do przeciętnego zatrudnienia w 2013 r. o 64 osoby. Przyczyną spadku zatrudnienia w Ministerstwie (dysponent III stopnia) było nieobsadzenie stanowisk, na które toczyły się nabory, bądź oczekiwano na obsadzenie stanowisk pracowników powracających z placówek. Zmniejszenie zatrudnienia w placówkach zagranicznych wynikało z prowadzonej polityki dotyczącej racjonalizacji zatrudnienia i likwidacji placówek. W grupie członków służby zagranicznej niebędących członkami korpusu służby cywilnej zatrudnienie było niższe o 40 osób. Zmniejszenie było związane z likwidacją placówek, rozwiązaniem umów w związku z upływem czasu, na który były zawarte, występowaniem wakujących stanowisk. W grupie osób nieobjętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń zatrudnienie było wyższe o 40 osób. Zwiększenie zatrudnienia związane było z zatrudnieniem pracowników ochrony placówek dyplomatycznych zastępujących ochronę Biura Ochrony Rządu. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na jednego pełnozatrudnionego w 2014 r. wyniosło 7 102,62 zł²³ i w porównaniu z przeciętnym wynagrodzeniem w 2013 r. było wyższe o 170,79 zł, tj. o 2,5%.

Zestawienie dotyczące zatrudnienia i wynagrodzeń przedstawiono w załączniku nr 3 do Informacji.

Wydatki na wynagrodzenia bezosobowe wyniosły 7 562,7 tys. zł, co stanowiło 92,5% planu po zmianach. W porównaniu do 2013 r. wydatki te były wyższe o 378,5 tys. zł, tj. o 5,3%. Wielkość dokonanych w 2014 r. wydatków na wynagrodzenia bezosobowe nie przekraczała dopuszczalnego limitu wynikającego z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej²⁴.

Zrealizowane **wydatki majątkowe** wyniosły 71 536,0 tys. zł co stanowiło 91,1% planu po zmianach oraz 3,8% wydatków ogółem zrealizowanych w 2014 r. w części 45. W porównaniu do 2013 r. wydatki te były niższe o 39 938,5 tys. zł, tj. o 35,8%. Zmniejszenie wydatków wynikało przede wszystkim z nabycia w 2013 r. przez MSZ nieruchomości przy ul. Bagatela 5 i dokonania płatności na kwotę 20 891,0 tys. zł w 2013 r., a także w związku ze zrealizowaniem większości zakresu inwestycji polegającej na wykonaniu przebudowy pomieszczeń na parterze budynku MSZ przy Al. Szucha 23 na Centrum Prasowe i płatności z tego tytułu w 2013 r.

W planie według ustawy budżetowej na 2014 r. przewidziano realizację czterech zadań inwestycyjnych w Ministerstwie (dysponent III stopnia) na kwotę 4 424,0 tys. zł oraz pięciu zadań w placówkach zagranicznych na kwotę 39 897,0 tys. zł:

1. Remont inwestycyjny, aranżacja i wyposażenie wejść „B” i „C” w budynku MSZ Al. Szucha 23 – 1 685,0 tys. zł;
2. Budowa nowego budynku na potrzeby MSZ na działce przy Al. Armii Ludowej 3/5 w Warszawie. Studium wykonalności dotyczące budowy nowej siedziby MSZ – 1 153,0 tys. zł;
3. Wykonanie zabezpieczenia zewnętrznego budynków MSZ przy Al. Szucha 23 i 21 w postaci betonowych słupów i wysuwanych cylindrów – 356,0 tys. zł;
4. Przebudowa budynku przy ul. Tanecznej 67B w Warszawie na potrzeby archiwum MSZ – 1 230,0 tys. zł;

²² Według sprawozdania Rb-70 *kwartalne sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniach*, w przeliczeniu na pełne etaty.

²³ Według sprawozdania Rb-70 *kwartalne sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniach*.

²⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 1645.

5. Berlin – budowa nowej siedziby placówki – 8 000,0 tys. zł;
6. Londyn – przebudowa wewnątrz budynku Bravura House na nową siedzibę Wydziału Konsularnego, Wydziału Ekonomicznego i Instytutu Polskiego – 26 700,0 tys. zł;
7. Sztokholm – adaptacja byłej siedziby Instytutu Polskiego na rezydencję Ambasadora – 1 300,0 tys. zł;
8. Kaliningrad – budowa pawilonu małego ruchu granicznego – 625,0 tys. zł;
9. Modernizacja systemów zabezpieczenia technicznego w placówkach zagranicznych i obiektach krajowych MSZ – 3 272,0 tys. zł.

Zrealizowano wydatki w kwocie 39 701,1 tys. zł (88,3% planu po zmianach), z czego 1 696,0 tys. zł w ramach 14 zadań w Ministerstwie (dysponent III stopnia), 37 998,0 tys. zł w ramach 16 zadań w placówkach zagranicznych oraz 7,1 tys. zł na adaptację pomieszczeń Przychodni Lekarskiej SZ. Na zakupy inwestycyjne dla Ministerstwa (dysponent III stopnia) i placówek zagranicznych wydatkowano 31 834,9 tys. zł (95,0% planu po zmianach). Niepełna realizacja wydatków majątkowych wynikała przede wszystkim z opóźnień realizacji inwestycji w obiektach krajowych i zagranicznych, niewykorzystania rezerw na nieprzewidziane wydatki, uzyskania zwolnień z podatku VAT, opóźnień w rozstrzygnięciu postępowań o udzielenie zamówienia publicznego, przesunięcia zakupów i wydatków na rok następny. Wpływ na realizację tych wydatków miało także nierzetelne ich zaplanowanie w części dotyczącej inwestycji budowlanych w Ministerstwie (opis poniżej w prezentacji wyników szczegółowego badania wydatków).

Wydatki na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ufp wyniosły 142,6 tys. zł, co stanowiło 28,5% planu po zmianach. Na 2014 r., stosownie do Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w sprawie wdrażania Funduszu Współpracy Dwustronnej na poziomie krajowym, w części 45 zaplanowano 500,0 tys. zł na realizację seminarium na temat doświadczeń polsko-norwesko-rosyjskich z wprowadzenia małego ruchu granicznego oraz konferencji *Polish community in Norway: challenges and opportunities* w ramach Mechanizmu Finansowego EOG 2009–2014 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009–2014. Główną przyczyną niskiej realizacji planu była rezygnacja w trakcie 2014 r. z organizacji seminarium na temat małego ruchu granicznego (300,0 tys. zł), ze względu na sytuację polityczną i pogorszenie relacji na linii Europa-Federacja Rosyjska. Na realizację konferencji *Polish community in Norway: challenges and opportunities* poniesiono wydatki w kwocie 142,6 tys. zł, co stanowiło 71,3% planowanych wydatków na projekt (200,0 tys. zł).

Zobowiązania w części 45 na koniec 2014 r. wyniosły 34 948,2 tys. zł i były niższe o 4,0% niż kwota zobowiązań na koniec 2013 r. Zobowiązania dotyczyły głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego z pochodnymi oraz zakupu towarów i usług. W powyższej kwocie zobowiązań 1,7 tys. zł stanowiły zobowiązania wymagalne powstałe w rozdziale 75057 (o 1,5 tys. zł więcej niż kwota zobowiązań wymagalnych na koniec 2013 r., która wyniosła 0,2 tys. zł), z tego: 1,3 tys. zł stanowiły zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne oraz podatku od wynagrodzeń z tytułu umów zlecenia w placówkach zagranicznych MSZ. Zobowiązania te zostały uregulowane w styczniu 2015 r., natomiast 0,4 tys. zł stanowiły naliczone odsetki od zaległości podatkowych i składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu umów zlecenia zawartych w placówkach zagranicznych MSZ. Kwoty odsetek zostały potrącone w styczniu 2015 r. z wynagrodzenia osób odpowiedzialnych za niedotrzymanie terminów płatności.

Szczegółowym badaniem w zakresie wydatków ponoszonych z budżetu państwa objęto prawidłowość udzielania oraz rozliczania dotacji celowych w łącznej kwocie 8 576,1 tys. zł (7,4% wydatków na dotacje) oraz prawidłowość realizacji wydatków bieżących i majątkowych w kwocie 28 555,2 tys. zł, tj. 2,0% tego rodzaju wydatków w części 45, na podstawie próby²⁵ wydatków poniesionych w 2014 r. w Ministerstwie (dysponent III stopnia), w tym czterech postępowań o zamówienie publiczne na kwotę 6 308,3 tys. zł w ramach badania prawidłowości stosowania procedur ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁶ (ustawa Pzp).

²⁵ Próbie 104 dowodów i odpowiadających im zapisów księgowych wylosowano statystyczną metodą monetarną MUS, polegającą na doborze elementów próby z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do ich wartości. Niezależnie od elementów próby dobranych w wyniku losowania metodą statystyczną, badaniu poddano także 18 dowodów (zapisów) księgowych dobranych w sposób celowy, które obrazują wydatki dokonane w ramach realizowanych inwestycji i zakupów inwestycyjnych, a także pozostałe wydatki dokonane w 2014 r. w ramach realizacji badanych zamówień publicznych.

²⁶ Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

Szczegółowa kontrola wybranych na podstawie doboru celowego 21²⁷ umów o dotację celową wykazała, że przekazanie dotacji następowało w terminach i kwotach określonych w umowach sporządzonych zgodnie z wymogami określonymi w art. 151 ust. 1 i 2 ufp. Na podstawie dokumentacji rozliczeniowej dotacji objętych szczegółową kontrolą ustalono, że w efekcie poniesionych na nie wydatków zrealizowano określone w umowach zadania. Sprawozdania z wykonania zadań określonych w umowach zostały złożone w terminie określonym w art. 18 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Rozliczenie 16 z 21 badanych umów dotacji nastąpiło, zgodnie z warunkami i w terminach określonych w umowach oraz w art. 152 ust. 2 ufp i zarządzeniu nr 26 Ministra Spraw Zagranicznych w sprawie zasad udzielania, rozliczania i kontroli wykonania dotacji celowych. Trzy umowy dotacji do dnia zakończenia kontroli pozostawały w trakcie rozliczania.

W wyniku badań wydatków na zakupy towarów i usług w kwocie 23 976,1 tys. zł (2,0% zrealizowanych wydatków bieżących) oraz wydatków na inwestycje i zakupy inwestycyjne w kwocie 4 579,1 tys. zł (6,4% zrealizowanych wydatków majątkowych) stwierdzono, że wydatków tych dokonywano zgodnie z planem finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki. Wydatki były ponoszone zgodnie z ustawą Pzp. Płatności dokonywano zgodnie z prawidłowo zawartymi umowami.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości w planowaniu i realizacji wydatków:

1. Przekroczono termin rozliczenia i zatwierdzenia dwóch²⁸ (z 21 objętych badaniem) umów dotacji, określony w art. 152 ust. 2 ufp, odpowiednio o trzy i 29 dni (przy uwzględnieniu okresu oczekiwania na wyjaśnienia zleceniobiorcy).
2. Przekroczono 34-dniowy termin przekazania do kontroli finansowej sprawozdań przy rozliczaniu trzech²⁹ umów dotacji, określony w § 15 ust. 6 zarządzenia Ministra SZ nr 26 w sprawie zasad udzielania, rozliczania i kontroli wykonania dotacji celowych. Sprawozdania dotyczące dwóch umów³⁰, zostały przekazane w celu przeprowadzenia kontroli finansowej po upływie 55 i 52 dni od dnia wpływu. Sprawozdanie z zadania realizowanego na podstawie umowy dotacji PH2014/UA/11 z 9 grudnia 2014 r., do dnia zakończenia kontroli (3 kwietnia 2014 r.) nie zostało przekazane do kontroli finansowej (w tym czasie osiem dni oczekiwano na wyjaśnienia).
3. Nie dokonano rzetelnej weryfikacji danych Stowarzyszenia Szkoła Liderów, postawionego w trakcie realizacji projektu w stan likwidacji, co skutkowało podpisaniem dwóch aneksów do umowy nr 220/2014 z niewłaściwym podmiotem. Stroną w zawartych aneksach do umowy jest nadal ww. Stowarzyszenie, zamiast Stowarzyszenia Szkoła Liderów w likwidacji, reprezentowanego przez likwidatora.
4. Nie opracowano programu inwestycji w przypadku zgłoszonego w materiałach planistycznych do projektu ustawy budżetowej zadania w zakresie inwestycji budowlanej, dotyczącego przebudowy wydziału konsularnego i nowego podziału funkcjonalnego obiektu Ambasady w Kairze. Było to niezgodne z § 4 pkt 1 lit. a) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa³¹.
5. Nierzetelnie zaplanowano inwestycje budowlane w Ministerstwie (dysponent III stopnia), w wyniku czego plan inwestycji był zmieniany i nie został w znaczącej części (53,2%) wykonany. Z czterech zaplanowanych na 2014 r. zadań inwestycyjnych Ministerstwa zrealizowano tylko jedno na kwotę 1 310,0 tys. zł oraz siedem mniejszych (wprowadzonych do planu w trakcie roku) na łączną kwotę 192,0 tys. zł. Trzy pierwotnie planowane zadania nie zostały zrealizowane, ze względu na:
 - brak przeniesienia praw własności (Budowa nowego budynku na potrzeby MSZ na działce przy Al. Armii Ludowej 3/5 w Warszawie);
 - brak decyzji Wojewody Mazowieckiego o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego dla terenu zamkniętego (Przebudowa budynku przy ul. Tanecznej 67B w Warszawie na potrzeby archiwum MSZ, przy czym z ustaleń kontroli wynika, że o decyzję wystąpiono 22 września 2014 r.);
 - przedłużające się uzgodnienia wewnętrzne w zakresie zabezpieczenia budynków wynikające z wyższego niż przewidywany stopnia skomplikowania zadania (Wykonanie zabezpieczenia zewnętrznego budynków MSZ przy Al. Szucha 23 i 21 w postaci betonowych słupów i wysuwanych cylindrów, przy czym zrezygnowano z realizacji projektu³², przede wszystkim ze względu na problemy techniczne wpływające na wzrost kosztów przebudowy).

²⁷ W tym trzy umowy dotacji sfinansowane ze środków rezerwy ogólnej.

²⁸ Nr 97/2014 z 22 maja 2014 r. oraz 118/2014 z 27 maja 2014 r.

²⁹ PH2014/UA/11 z 9 grudnia 2014 r., PH2014/UA/12 z 10 grudnia 2014 r., PH2014/UA/13 z 9 grudnia 2014 r.

³⁰ Nr PH2014/UA/13 z 9 grudnia 2014 r. oraz nr PH2014/UA/12 z 10 grudnia 2014 r.

³¹ Dz. U. Nr 238, poz. 1579.

³² Decyzja Dyrektora Generalnego SZ z 31 grudnia 2014 r.

Ponadto, wskutek opóźnienia procesu postępowania o zamówienie publiczne dla wprowadzonego do planu zadania: Budowa centralnego magazynu MSZ wraz z rozbiórką istniejących masztów antenowych przy ul. Karmazynowej 1A w Warszawie została zablokowana kwota 1 900,0 tys. zł. Opóźnienie wynikało z konieczności dokonania zmian założeń do realizacji robót i opracowania istotnych postanowień instrukcji bezpieczeństwa przemysłowego dla części niejawnego zamówienia.

Najwyższa Izba Kontroli zwróciła uwagę, iż w ofertach na realizację zadań publicznych w ramach siedmiu projektów dotacyjnych, brak określenia poziomu zakładanych do wykonania celów/efektów oraz mierników do nich utrudnia weryfikację stopnia ich osiągnięcia. NIK uznała za celowe, aby MSZ weryfikował, czy określone w ofertach mierniki pozwalają na jednoznaczną ocenę stopnia realizacji zadania.

Ponadto, NIK zauważyła, że w 2014 r. w dalszym ciągu w znacznej liczbie przypadków zawierano umowy cywilnoprawne, których zakres był zbieżny z zakresem obowiązków pracowników MSZ. W badanej przez NIK próbie 23 umów zlecenia przypadki takie stanowiły 34,8%. Już w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym po kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r. NIK zwracała uwagę, że praktyka zawierania umów cywilnoprawnych, których zakres przedmiotowy i charakter był zbieżny z zakresem obowiązków pracowników MSZ stoi w sprzeczności z określoną w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej³³ zasadą przeprowadzania naboru do pracy w służbie cywilnej. Wskazuje to na konieczność kontynuowania działań w celu ograniczenia takich przypadków.

Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

W ramach wydatków na inwestycje zrealizowano osiem zadań w obiektach krajowych na kwotę 1 502,0 tys. zł:

1. Remont inwestycyjny, aranżacja i wyposażenie wejść „B” i „C” w budynku MSZ Al. Szucha 23 – 1 310,0 tys. zł;
2. Wykonanie adaptacji i przebudowy pomieszczeń na parterze budynku MSZ na Centrum Prasowe – 65,0 tys. zł;
3. Rozbudowa instalacji zabezpieczeń technicznych wraz z oprogramowaniem elementów w pomieszczeniu BOR nr 4d w budynku przy Al. Szucha 23 – 15,0 tys. zł;
4. Modernizacja i rozbudowa systemu telewizji przemysłowej skrzydła Litewska oraz połączenia systemów zabezpieczenia technicznego budynku Articom z budynkiem głównym resortu – 5,0 tys. zł;
5. Wykonanie wydzielenia szklanego w korytarzu na II piętrze w budynku MSZ przy Al. Szucha 23 – 5,0 tys. zł;
6. Dostawa i montaż wiaty rowerowej wraz z wykonaniem robót budowlanych na działce MSZ przy ul. Karmazynowej 1a w Warszawie – 58,0 tys. zł;
7. Rozbudowa systemu sygnalizacji i napadu w obiekcie MSZ Al. Szucha 23 – 7,0 tys. zł;
8. Dostawa, instalacja, konfiguracja, uruchomienie telewizji dozorowej (CCTV) w obiekcie centralne magazynu MSZ przy ul. Tanecznej 73 w Warszawie oraz wykonanie niejawnego dokumentacji powykonawczej o klauzuli – Zastrzeżone – 37,0 tys. zł.

Zrealizowano również 12 zadań inwestycyjnych w placówkach zagranicznych na kwotę 31 637,0 tys. zł:

1. Ankara – drenaż wokół budynku Ambasady – 378,0 tys. zł;
2. Dublin – prace wykończeniowe rezydencji i budynku Ambasady w ramach prowadzonych inwestycji w ubiegłych latach – 17,0 tys. zł;
3. Genewa – zaprojektowanie i wykonanie nowej technologii izolacji powierzchni dachowych i tarasowych – 1 165,0 tys. zł;
4. Irbil – adaptacja budynku na potrzeby Agencji Konsularnej – 13,0 tys. zł;
5. Luksemburg – adaptacja powierzchni budowlanej nowego urzędu – 503,0 tys. zł;
6. Manchester – adaptacja części budynku na nową siedzibę Konsulatu Generalnego – 31,0 tys. zł;
7. Mediolan – wykonanie robót adaptacyjnych na siedzibę Konsulatu Generalnego – 3 033,0 tys. zł;
8. Moskwa – przebudowa i adaptacja pomieszczeń w związku z przystosowaniem zaplecza do obsługi systemu łączności satelitarnej – 676,0 tys. zł;
9. Amman – adaptacja zaplecza sanitarnego na potrzeby serwerowni Ambasady – 49,0 tys. zł;
10. Nowe Delhi Instytut Polski – instalacja systemów SZT oraz okablowania strukturalnego – 161,0 tys. zł;
11. Londyn – przebudowa wewnątrz budynku Bravura House na nową siedzibę Wydziału Konsularnego, Wydziału Ekonomicznego i Instytutu Polskiego – 24 984,0 tys. zł;
12. Sztokholm – adaptacja byłej siedziby Instytutu Polskiego na rezydencję Ambasadora – 627,0 tys. zł.

³³ Dz. U. z 2014 r., poz. 1111 ze zm.

W ramach wydatków na zakupy inwestycyjne wydatkowano 31 834,9 tys. zł na:

- finalizację zakupu nieruchomości przy ul. Bagatela 5, zakupy środków transportu na okresowe odnawianie floty; zakupy składników Systemów Zabezpieczenia Technicznego na potrzeby placówek zagranicznych (składniki systemu sygnalizacji włamania i napadu, telewizji przemysłowej, kontroli dostępu oraz systemu klucza generalnego, bramki RTG, prześwietlarki do przesyłek, skanery, środki ochrony osobistej), zakupy sprzętu AGD, RTV, UPS, agregatów prądotwórczych, klimatyzatorów;
- zakupy służące modernizacji środowiska oprogramowania pośredniczącego, zakup sprzętu do łączności satelitarnej, zakupy urządzeń szyfrujących, modernizację szyfratorów, zakup sprzętu klasy Tempest, zakupy skanerów biometrycznych do pobierania odcisków palców, zakupy urządzeń i materiałów do modernizacji stacji satelitarnych w placówkach, zakupy central IP, urządzeń do wideokonferencji, licencji oprogramowania, rozszerzenie funkcjonalności i dostosowanie do obowiązujących przepisów prawnych systemu *e-Wybory*;
- zakupy sprzętu informatycznego, biurowego, programów i licencji na potrzeby Polskiego Instytutu Dyplomacji.

W budżecie części 45 w układzie zadaniowym zostało ujętych 85 działań zgrupowanych w 33 podzadaniach, 16 zadaniach i ośmiu funkcjach państwa. Działania były realizowane przez 163 dysponentów III stopnia oraz Polski Instytut Spraw Międzynarodowych. W planie finansowym Ministerstwa (dysponent III stopnia) ujęto 77 działań zgrupowanych w 31 podzadaniach, 14 zadaniach i sześciu funkcjach państwa.

Szczegółowym badaniem pod względem prawidłowości określenia celów i mierników ich realizacji, rzetelności monitoringu mierników oraz prawidłowości dokonywania zmian w planie objęto pięć działań, które zostały wybrane w ramach doboru celowego ze względu na największą kwotę wydatków³⁴:

- 15.1.2.1. – *Udział w działalności organizacji systemu NZ,*
- 15.1.2.5. – *Składki i wpłaty na rzecz organizacji i instytucji międzynarodowych,*
- 15.2.1.1. – *Udział we Wspólnej Polityce Zagranicznej i Bezpieczeństwa UE,*
- 15.4.1.1. – *Informowanie o działaniach MSZ oraz upowszechnianie wiedzy o Polsce i realizacja projektów z zakresu dyplomacji publicznej,*
- 16.4.1.2. – *Kultura, opieka nad miejscami pamięci narodowej oraz pozostała działalność.*

Badanie wykazało, że cele i mierniki realizacji celów działań, za wyjątkiem jednego działania, tj. 15.1.2.5, zostały określone zgodnie z wymaganiami noty budżetowej. MSZ wnioskowało do Ministerstwa Finansów o usunięcie działania 15.1.2.5 z katalogu budżetu w układzie zadaniowym na rok 2015, jednak ze względu na zaplanowanie w tym działaniu wydatków przez innych dysponentów, zostało ono w katalogu utrzymane.

Monitoring mierników prowadzony był na podstawie rzetelnych źródeł danych, tj. m.in.: statystyk wejść na strony MSZ; bazy danych o postępowaniach dotacyjnych; kalendarium konferencji międzynarodowych dostępnych na stronach internetowych organizacji systemu Narodów Zjednoczonych; informacji ze spotkań na forum Unii Europejskiej oraz materiałów planistycznych w zakresie wystąpień na ww. forach przygotowywanych w Departamencie Narodów Zjednoczonych i Praw Człowieka. Pomiar mierników był dokonywany przez komórki merytoryczne nadzorujące poszczególne działania.

Zmiany kwot wydatków w planie finansowym w układzie tradycyjnym spowodowały zmianę kwot wydatków na realizację badanych pięciu działań (od -75,4% do 88,7%). Według danych wykazanych w łącznym sprawozdaniu Rb-BZ-1 dysponenta części 45 dotyczących wydatków w układzie zadaniowym, planowane mierniki dwóch z pięciu zbadanych działań zostały osiągnięte w stopniu adekwatnym do stopnia realizacji planowanych na nie wydatków.

Stwierdzone w powyższym zakresie nieprawidłowości polegały na niezapewnieniu możliwości rzetelnej realizacji ciężącego na dysponencie części obowiązku nadzoru i kontroli efektywności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów, co wynika z art. 175 ust. 1 pkt 4 ufp. Świadczą o tym poniższe ustalenia kontroli.

1. Podobnie jak w 2013 r. nie określono mierników wykonania zadań, podzadań i działań dla poszczególnych jednostek w części (w tym dla Ministerstwa jako dysponenta III stopnia), co uniemożliwiało dokonanie rzetelnej oceny efektywności i skuteczności realizacji planów na poziomie tych jednostek.

³⁴ Badanie dotyczyło mierników działań na poziomie części budżetowej, ze względu na nieokreślenie takich mierników dla Ministerstwa – dysponenta III stopnia.

2. Nie zapewniono powiązania wartości wykonanych mierników z wysokością wydatków w sześciu działaniach, co było niezgodne z uregulowaniami noty budżetowej na 2014 r.³⁵ W przypadku wskazanych działań pomimo istotnych zmian w poziomie wydatków docelowe wartości mierników nie zostały zmienione.

W działaniu 15.2.1.1. – *Udział we Wspólnej Polityce Zagranicznej i Bezpieczeństwa UE*, planowano wydatki w wysokości 12 999,0 tys. zł, w trakcie roku dokonano zmniejszenia wydatków do poziomu 3 194,0 tys. zł, tj. o 75,4%. Zwiększono wartość miernika z 35,0% do 43,4%, (tj. o 24,0% w stosunku do wartości pierwotnie planowanej).

W działaniu 15.1.2.1. – *Udział w działalności organizacji systemu NZ*, planowano wydatki w wysokości 17 185,0 tys. zł, w trakcie roku dokonano zmniejszenia wydatków do poziomu 11 418,6 tys. zł, tj. o 33,6%. Zwiększono wartość miernika ze 100,0% do 167,0%, (tj. o 67,0% w stosunku do wartości pierwotnie planowanej).

W działaniu 16.4.1.2. – *Kultura, opieka nad miejscami pamięci narodowej oraz pozostała działalność*, planowano wydatki w wysokości 29 770,0 tys. zł, w trakcie roku dokonano zwiększenia wydatków do poziomu 56 198,1 tys. zł, tj. o 88,8%. Wartość miernika nie została zwiększona. Na zakończenie roku wykonanie miernika było wyższe o 20,6% w stosunku do wartości pierwotnie planowanej.

W działaniu 15.6.1.1. – *Kształtowanie kierunków rozwoju polskiej polityki zagranicznej*, planowano wydatki w wysokości 20,0 tys. zł, w trakcie roku dokonano zmniejszenia wydatków do poziomu 8,5 tys. zł, tj. o 57,7%. Zwiększono wartość miernika z 30 do 56 (tj. o 86,7% w stosunku do wartości pierwotnie planowanej).

W działaniu 15.3.1.1. – *Zapewnienie prawidłowego stosowania przepisów prawa i wytycznych w sprawach paszportowych*, planowano wydatki w wysokości 56 358,0 tys. zł, w trakcie roku dokonano zwiększenia wydatków do poziomu 70 724,8 tys. zł, tj. o 25,5%. Wartość miernika została na niezmienionym poziomie 185,0 tys. wydanych paszportów. Na koniec roku wykonanie wydatków wyniosło 99,0%, natomiast wykonanie miernika 197,9 tys. i było wyższe o 7,0% od zakładanego poziomu.

W działaniu 15.1.1.1. – *Dwustronny i wielostronny dialog polityczny*, planowano wydatki w wysokości 318 291,0 tys. zł, w trakcie roku dokonano zwiększenia wydatków do poziomu 332 886,8 tys. zł, tj. o 4,6%. Wartość miernika została na niezmienionym poziomie 178 spotkań. Na koniec roku wykonanie wydatków wyniosło 97,9%, natomiast wykonanie miernika 126 i było niższe o 29,2% od zakładanego poziomu.

W ocenie NIK brak mierników realizacji celów na poziomie poszczególnych placówek zagranicznych wyklucza możliwość pomiaru osiąganych przez nie efektów. W konsekwencji, zarówno kierownicy placówek, jak i organ nadzorujący zostali pozbawieni możliwości wykorzystania układu zadaniowego jako narzędzia sprawowania kontroli zarządczej. Ponadto, możliwość realnego powiązania wydatków z uzyskanymi efektami rzeczowymi oraz możliwość zarządzania zmianami w tym zakresie stanowią podstawowy zarządczy cel wdrażania układu zadaniowego. W tym kontekście kluczowe jest wprowadzenie takich rozwiązań organizacyjnych (w tym kompetencyjnych), które zapewnią bieżącą, spójną i skuteczną ocenę efektywności działania na każdym szczeblu struktury organizacyjnej.

3. Sprawozdania

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania w 2014 r. budżetu państwa, badanie prawidłowości sporządzenia sprawozdań jednostkowych zostało ograniczone do sprawdzenia zgodności danych wykazywanych w tych sprawozdaniach z ewidencją księgową. Kontrolą objęto również prawidłowość przeniesienia danych ze sprawozdań jednostkowych otrzymanych przez dysponenta części 45 od jednostek podległych do rocznych łącznych sprawozdań budżetowych oraz kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych³⁶, a także terminowość ich przekazywania.

Ustalono, że dysponent otrzymywał od jednostek podległych sprawozdania w terminach określonych w obowiązujących przepisach, dane zostały prawidłowo przeniesione do sprawozdań łącznych, które następnie przekazano właściwym odbiorcom w terminach i formach określonych w obowiązujących przepisach. Kontrola prawidłowości sporządzenia jednostkowych sprawozdań budżetowych Ministerstwa (dysponenta III stopnia) wykazała, że zostały one sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty wykazane w tych sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

³⁵ Ust. 79 pkt 4 załącznika Nr 68 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2014.

³⁶ Rodzaje sprawozdań tożsame z wykazanymi w przypisie nr 4.

Dysponent części 45 dokonywał kontroli sprawozdań jednostkowych, zarówno pod względem formalno-rachunkowym jak i merytorycznym. W grudniu 2014 r. w celu zapewnienia prawidłowości sporządzania sprawozdań przyjęto *Instrukcję w sprawie zasad sporządzania i kontroli sprawozdań budżetowych w Ministerstwie Spraw Zagranicznych dla dysponenta części budżetowej i dla dysponentów III stopnia środków budżetowych, działających w kraju*³⁷.

Według przyjętych do kontroli założeń, w celu wydania pogłębionej opinii o wiarygodności sprawozdań za 2014 r., ograniczony zakres badań sprawozdawczości w ramach kontroli wykonania budżetu miał być uzupełniony wynikami kontroli NIK P/14/014 *Prawidłowość sprawozdań finansowych w wybranych państwowych jednostkach budżetowych oraz ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę ich sporządzenia*. Do wystąpienia pokontrolnego z powyższej kontroli, zawierającego oceny, uwagi i wnioski, w tym odnośnie ksiąg rachunkowych i systemu kontroli wewnętrznej, zostały zgłoszone przez Ministra Spraw Zagranicznych zastrzeżenia, które do czasu zatwierdzenia niniejszej Informacji nie zostały rozstrzygnięte. W związku z powyższym NIK odstępuje od wydania opinii o wiarygodności sprawozdań łącznych dysponenta części 45 oraz sprawozdań Ministerstwa jako dysponenta III stopnia.

4. Realizacja wniosków pokontrolnych

W wystąpieniu pokontrolnym z 12 czerwca 2014 r. nr KAP – 4100-001-07/2014; P/14/001 dotyczącym kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r. NIK sformułowała siedem wniosków pokontrolnych, z których zrealizowano cztery.

Wniosek dotyczący wzmożenia działań nadzorczych w zakresie gospodarności i zgodności z obowiązującymi przepisami dokonywania wydatków budżetowych – w wyniku badania próby wydatków Ministerstwa (dysponent III stopnia) nie stwierdzono działań niegospodarnych ani nielegalnych. Ustalono, że w Ministerstwie były prowadzone ewidencje wykorzystania wynajmowanych pomieszczeń, a wynajmowane powierzchnie biurowe i magazynowe w budynku przy ul. Miodowej 10 zostały zagospodarowane.

Wniosek dotyczący dostosowania miernika dla działania 15.5.2.2 *Świadczenie pomocy rozwojowej dwustronnej do zasad definiowania mierników*, poprzez odniesienie go do produktów uzyskiwanych w wyniku realizacji działania został zrealizowany. MSZ w czerwcu 2014 r. po uzyskaniu zgody Ministerstwa Finansów zmodyfikowało powyższy miernik.

Wniosek dotyczący podjęcia działań w celu ograniczenia przypadków zawierania umów cywilnoprawnych, których zakres przedmiotowy jest zbieżny z zakresem obowiązków pracowników MSZ pozostaje w trakcie realizacji. W wyniku kontroli próby umów zlecenia stwierdzono, że liczba umów o zakresie przedmiotowym zbieżnym z zakresem obowiązków pracowników zmniejszyła się w 2014 r. w stosunku do roku poprzedniego. Na objęte kontrolą 23 umowy zawarte w 2014 r. przedmiot ośmiu umów (tj. 34,8% badanej liczby) pokrywał się całkowicie lub częściowo z zakresem obowiązków pracowników MSZ, podczas gdy w 2013 r. stwierdzono, że 77,8% badanej liczby umów pokrywała się z zakresem obowiązków pracowników.

Wniosek dotyczący ustanowienia w części 45 formalnych procedur kontroli prawidłowości sporządzania sprawozdań budżetowych został zrealizowany. Zarządzeniem Nr 35 Ministra Spraw Zagranicznych z 18 grudnia 2014 r. została wprowadzona *Instrukcja w sprawie zasad sporządzania i kontroli sprawozdań budżetowych w Ministerstwie Spraw Zagranicznych dla dysponenta części budżetowej i dla dysponentów III stopnia środków budżetowych, działających w kraju*.

Nie został w pełni zrealizowany wniosek dotyczący podejmowania działań w celu zapewnienia realizacji zadań inwestycyjnych zaplanowanych w danym roku budżetowym. Ustalono, że realizacja w 2014 r. wydatków na inwestycje MSZ w części 45 w Ministerstwie (dysponent III stopnia) odbiegała znacząco od planów według ustawy budżetowej oraz wystąpiły opóźnienia w realizacji zaplanowanych zadań skutkujące niewykonaniem planu inwestycji. Nie zostały zrealizowane działania mające zapewnić realizację zadań zaplanowanych w danym roku budżetowym, o podjęciu których Minister Spraw Zagranicznych informował w odpowiedzi na wystąpienie po kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r.

Nie został zrealizowany wniosek dotyczący zapewnienia mechanizmów skutecznego nadzoru nad efektywnością realizacji planów w układzie zadaniowym.

³⁷ Zarządzeniem Nr 35 Ministra Spraw Zagranicznych z 18 grudnia 2014 r. (Dz. Urz. MSZ z 2014 r., poz. 35).

W związku z brakiem w 2014 r. zadań inwestycyjnych w formule „zaprojektuj i wybuduj” NIK nie oceniała realizacji wniosku dotyczącego szacowania wartości zamówień realizowanych w ww. formule zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym³⁸.

³⁸ Dz. U. Nr 130, poz. 1389.

III. Ustalenia innych kontroli

1. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w 2014 r. w Ministerstwie Spraw Zagranicznych oraz w ambasadach RP w Dublinie, Londynie i Berlinie kontrolę *Wykonywanie zadań w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą ukierunkowanych na podtrzymywanie więzi z krajem i wspomaganie migracji powrotnych*³⁹.

1.1. W Ministerstwie Spraw Zagranicznych kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2013 r. do 30 stycznia 2015 r. NIK oceniła, że Minister Spraw Zagranicznych, w działaniach na rzecz Polonii i Polaków za granicą, w okresie objętym kontrolą uwzględniał zadania ukierunkowane na podtrzymywanie więzi z krajem i wspomaganie migracji powrotnych, w tym zadania wspierające kształcenie dzieci i młodzieży polonijnej i polskiej poza granicami kraju. Zadania te, określone przez Ministra SZ w rocznych planach współpracy z Polonią i Polakami za granicą oraz wytycznych dla placówek dyplomatycznych, MSZ realizowało głównie poprzez dofinansowanie działalności prowadzonej przez organizacje pozarządowe i polonijne oraz inne podmioty realizujące zadania na rzecz Polonii i Polaków za granicą, w trybie postępowania konkursowego lub poprzez projekty placówek dyplomatyczno-konsularnych. Ocenę stopnia zaspokajania potrzeb Polonii i Polaków za granicą utrudnia nieokreślenie mierników i sposobów mierzenia stopnia osiągania zakładanych celów w części zadań zleconych w postępowaniu konkursowym.

Do końca stycznia 2015 r. nie zakończono prac nad projektem nowego rządowego programu współpracy z Polonią i Polakami za granicą⁴⁰, mimo podjęcia w 2011 r. prac nad jego opracowaniem. Przyjęty w marcu 2012 r. przez Radę Ministrów dokument pn. *Priorytety polskiej polityki zagranicznej na lata 2012–2016* nie określa celu, ani zadań państwa w zakresie wspierania migracji powrotnych Polaków, nie zobowiązuje administracji rządowej do podejmowania działań ukierunkowanych na zachęcanie Polaków nowej emigracji i Polonii do powrotów i osiedlania się w Polsce. Nadal więc, w zakresie określenia celów i zadań dotyczących Polonii i Polaków za granicą, brakuje dokumentu o charakterze strategicznym, który wyznaczałby długofalowe kierunki działania państwa polskiego w tych obszarach działalności zagranicznej Polski.

W Ministerstwie nie zapewniono niezwłocznego podpisania umów z wnioskodawcami w ramach postępowania dotacyjnego *Współpraca z Polonią i Polakami za granicą*. Najwyższa Izba Kontroli uznała także za niewystarczający sposób określenia przez MSZ rodzaju kosztów uznawanych jako kwalifikowalne koszty administracyjne zadań zleconych w ramach powyższego postępowania dotacyjnego, co może prowadzić do sytuacji, iż będą finansowane działania organizacji pozarządowych w stopniu niewspółmiernym do realizowanych przez nie projektów, na które uzyskały one dotacje z MSZ.

NIK wnioskowała o rozważenie możliwości doprecyzowania katalogu kosztów administracyjnych uznawanych za kwalifikowalne w związku z zawieraniem umów o dotacje.

1.2. **Ambasady RP w Dublinie, Londynie i Berlinie** w okresie objętym kontrolą (od stycznia 2013 r. do grudnia 2014 r.) realizowały wyznaczone przez Ministra Spraw Zagranicznych cele i zadania dotyczące współpracy z Polonią i Polakami za granicą, w tym w zakresie: upowszechniania nauczania języka polskiego, współpracy ze środowiskami polonijnymi na rzecz wspierania polonijnej oświaty i kultury, podtrzymywania więzi z Polską oraz promowania warunków życia i pracy w Polsce. Jednak brak wskaźników i mierników wykonania powyższych zadań przez Ambasady, zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, utrudnia ocenę skuteczności i efektów podejmowanych działań. Wobec niestwierdzenia nieprawidłowości **w Ambasadzie RP w Berlinie**, NIK nie formułowała wniosków pokontrolnych w wystąpieniu skierowanym do kierownika tej jednostki.

W Ambasadzie RP w Dublinie stwierdzone nieprawidłowości w zakresie objętym kontrolą dotyczyły:

- zaewidencjonowania operacji gospodarczych w księgach rachunkowych na podstawie 16 dowodów księgowych niespełniających wymagań określonych w ustawie o rachunkowości i w porozumieniach dotyczących projektów polonijnych;
- trzech przypadków niewyegzekwowania raportów końcowych z realizacji projektów polonijnych od partnerów projektów.

³⁹ P/14/010.

⁴⁰ Rządowy Program *Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą*, przyjęty przez Radę Ministrów w 2007 r., obejmuje okres 2007–2012.

NIK wnioskowała o:

- wyeliminowanie przypadków nieprawidłowego dokumentowania operacji gospodarczych;
- podejmowanie działań zmierzających do egzekwowania przestrzegania przez Beneficjentów postanowień porozumień dotyczących rozliczania projektów.

W Ambasadzie RP w Londynie stwierdzone nieprawidłowości w zakresie objętym kontrolą dotyczyły:

- niedokumentowania czynności dotyczących analizy rozeznania rynku przy wydatkowaniu środków Ambasady na projekty w zakresie współpracy z Polonią i Polakami za granicą, co było niezgodnie z wytycznymi Dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w MSZ z dnia 7 stycznia 2014 r.;
- niedokumentowania monitoringu i kontroli projektów z zakresu współpracy z Polonią i Polakami za granicą realizowanych ze środków Ambasady;
- dwóch przypadków poniesienia w 2014 r. wydatków w kwocie ogółem 2 250,00 GBP przed realizacją zadania⁴¹, co było niezgodne z przepisem § 15 ust. 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych⁴².

NIK wnioskowała o:

- dokumentowanie przez pracowników Placówki monitoringu i kontroli realizowanych projektów,
- dokumentowanie rozeznania rynku przy dokonywaniu zakupu towarów i usług,
- niedokonywanie przedpłat z tytułu umów dostaw i usług.

2. W 2014 r. w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła kontrolę *Realizacja zamówień publicznych na usługi zewnętrzne przez podmioty sektora publicznego*⁴³. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2012 r. do 30 czerwca 2014 r.

W MSZ w kontrolowanym okresie uregulowane były procedury planowania oraz udzielania zamówień publicznych. Ustalono, że roczne plany zamówień nie były sporządzane na podstawie rzeczywistych potrzeb, zidentyfikowanych na etapie procesu tworzenia planu zamówień na dany rok. W efekcie plany w trakcie roku były wielokrotnie zmieniane bez konieczności uzasadnienia zmian, a w przypadku zamówień o wartości poniżej kwoty określonej w art. 4 pkt 8 ustawy Pzp takie plany w ogóle nie były sporządzane.

W zbadanej próbie siedmiu zamówień, o łącznej wartości 18 838,6 tys. zł, stwierdzono dwa przypadki (o łącznej wartości 243,9 tys. zł) nieuzasadnionego zastosowania art. 6a ustawy Pzp (podział zamówienia na części), co stanowiło naruszenie art. 32 ust. 2 tej ustawy. W przypadku trzech zamówień, ustalenia wartości zamówienia dokonano bez zachowania należytej staranności.

NIK wnioskowała o:

- rzetelne planowanie zamówień publicznych, na podstawie zidentyfikowanych potrzeb i kalkulacji kosztów i korzyści, z uwzględnieniem planowania zamówień o wartości poniżej progu określonego w art. 4 pkt 8 ustawy Pzp,
- wyeliminowanie przypadków nieuzasadnionego zlecenia usług z pominięciem stosowania przepisów ustawy Pzp,
- ustalanie wartości szacunkowej zamówień publicznych z należyłą starannością.

3. W Ministerstwie Spraw Zagranicznych, w okresie od 18 listopada 2013 r. do 31 stycznia 2014 r. została przeprowadzona kontrola *Prawidłowość działań dotyczących sprzedaży dotychczasowej siedziby i najmu powierzchni biurowej pod nową siedzibę Konsulatu Generalnego RP w Kolonii*⁴⁴. Kontrola została podjęta na zlecenie⁴⁵ Sejmowej Komisji Łączności z Polakami za Granicą jako kontrola doraźna i dotyczyła zbadania działań podejmowanych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych dotyczących sprzedaży siedziby Konsulatu Generalnego RP w Kolonii przy Lindenallee 7. Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2013 r.

⁴¹ Wydatki związane z realizacją w 2014 r. projektów: Klub siatkarski Polonia Londyn – zajęcia dla dzieci i młodzieży oraz organizacji Polskiego Festiwalu Integracyjnego.

⁴² Dz. U. Nr 241, poz. 1616 ze zm.

⁴³ D/14/506.

⁴⁴ I/13/004/KAP.

⁴⁵ Dezyderat Nr 6 z 21 lutego 2013 r. Sejmowej Komisji Łączności z Polakami za Granicą został skierowany do Prezesa NIK. Dezyderat opublikowany jest pod adresem: <http://www.sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/agent.xsp?symbol=DEZYDERST&NrKadencji=7&KodKom=LPG>

Najwyższa Izba Kontroli nie kwestionowała rzetelności analiz finansowych stanowiących podstawę decyzji o sprzedaży siedziby Konsulatu Generalnego RP w Kolonii przy Lindenallee 7. NIK nie wniosła też uwag do przestrzegania procedur w zakresie działań podejmowanych przy sprzedaży tej nieruchomości. Stwierdzono jednakże, iż w Ministerstwie Spraw Zagranicznych została podjęta decyzja o najmie powierzchni biurowej pod nową siedzibę Konsulatu na okres 10 lat oraz sfinansowano znaczące koszty adaptacyjne, w sytuacji, gdy niepewna była realna możliwość sprzedaży własnej nieruchomości w Kolonii przy Lindenallee 7, stanowiącej dotychczasową siedzibę. W rezultacie wystąpiła konieczność finansowania dalszego jej utrzymania oraz równoczesnego ponoszenia kosztów najmu nowej siedziby⁴⁶. W ocenie NIK, rozpoznanie możliwości zbycia nieruchomości było niezbędne, w szczególności, że sprzedaż tę mógł utrudniać fakt, iż dotychczasowa siedziba znajdująca się w atrakcyjnej części Kolonii posiada budynek recepcyjny wpisany na listę zabytków. Dwa przetargi na sprzedaż siedziby przy Lindenallee 7 nie zostały rozstrzygnięte, z uwagi na to, że proponowane ceny były niższe niż ustalona w przetargu cena minimalna (siedem mln euro).

Z informacji uzyskanej z MSZ po zakończeniu kontroli wynika, że 20 listopada 2014 r. został rozstrzygnięty przetarg na sprzedaż tej nieruchomości. Ostateczna kwota uzyskana za nieruchomość wyniosła 6 795,0 tys. euro.

Odnosnie działań podejmowanych przy najmie powierzchni biurowej dla nowej siedziby Konsulatu stwierdzono naruszenia przepisów zarządzenia Nr 33 Ministra Spraw Zagranicznych z 11 października 2010 r. w sprawie zasad i trybu pozyskiwania nieruchomości⁴⁷ (dalej: zarządzenie nr 33), które w szczególności polegały na:

- zatwierdzeniu przez Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej Programu funkcjonalno-użytkowego, mimo niezłączenia przez Biuro Infrastruktury MSZ do tego Programu szacunku przewidywanych kosztów związanych z pozyskaniem nieruchomości i jej ewentualną zabudową lub adaptacją, co było niezgodne z § 9 ust. 1 i 3 zarządzenia nr 33;
- badaniu rynku miejscowego i wstępnym wyborze nieruchomości możliwych do wynajęcia dla nowej siedziby Konsulatu przed sporządzeniem Programu funkcjonalno-użytkowego, co było niezgodne z § 11 ust. 1 zarządzenia nr 33;
- nieprzygotowaniu przez Biuro Infrastruktury, w oparciu o wyniki wizji lokalnej dla każdej wizytowanej nieruchomości, oceny spełniania przez nieruchomość wymogów określonych w Programie funkcjonalno-użytkowym, oceny stanu technicznego nieruchomości, kosztów niezbędnych prac adaptacyjnych oraz kosztów utrzymania nieruchomości. Było to niezgodne z wymogiem określonym w § 11 ust. 4 zarządzenia nr 33;
- niezłożeniu przez jednego, spośród pięciu negocjatorów umowy najmu, oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności będących podstawą do wyłączenia z negocjacji oraz nierzetelnym sporządzeniu oświadczeń przez trzech innych negocjatorów umowy najmu, co było niezgodne z § 12 ust. 3 zarządzenia nr 33;
- niesporządzeniu i nieprzedłożeniu Dyrektorowi Generalnemu Służby Zagranicznej przez negocjatorów umowy najmu protokołu z przebiegu negocjacji, co było niezgodne z § 12 ust. 4 zarządzenia nr 33.

NIK wnioskowała o:

- podejmowanie decyzji o najmie powierzchni biurowych na nowe siedziby jedynie po uprzednim rzetelnym rozpoznaniu możliwości sprzedaży własnych nieruchomości stanowiących dotychczasowe siedziby;
- wyeliminowanie przypadków najmu powierzchni biurowych dla potrzeb placówek zagranicznych z naruszeniem obowiązujących przepisów.

⁴⁶ Zgodnie z umową podpisaną przez Konsulat Generalny RP w Kolonii w marcu 2013 r., przedmiotem najmu na okres 10 lat (do 30 września 2023 r.) jest powierzchnia biurowa w MediaPark 5 wynosząca 968,50 m². Miesięczny całkowity czynsz najmu ustalony na kwotę 37,4 tys. euro płacony jest od połowy sierpnia 2013 r. Oprócz ww. kosztów najmu nowej siedziby wynikających z umowy najmu, łączna kwota wydatków związanych z adaptacją wynajętej powierzchni na nową siedzibę Konsulatu Generalnego RP w Kolonii, wynosi 1 571,1 tys. euro. Ponadto, Konsulat, zgodnie z umową najmu, wniósł kaucję w wysokości 112,2 tys. euro.

⁴⁷ Dz. Urz. MSZ Nr 4, poz. 52.

IV. Informacje dodatkowe

Wystąpienie pokontrolne po kontroli wykonania budżetu państwa w 2014 r. w części 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej zostało skierowane do Ministra Spraw Zagranicznych 22 kwietnia 2015 r. W odpowiedzi na powyższe wystąpienie pismem z 7 maja 2015 r. Zastępująca Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej, z upoważnienia Ministra Spraw Zagranicznych, poinformowała o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków sformułowanych w wystąpieniu pokontrolnym. W trakcie realizacji znajdowały się cztery, z pięciu wniosków pokontrolnych, tj.: wprowadzenie skutecznych rozwiązań organizacyjnych w celu zapewnienia terminowego rozliczania dotacji; planowanie przewidzianych do realizacji zadań inwestycyjnych z uwzględnieniem przepisów regulujących sposób i tryb finansowania inwestycji z budżetu państwa; rzetelne planowanie zadań inwestycyjnych; kontynuowanie działań w celu ograniczenia przypadków zawierania umów cywilnoprawnych, których zakres przedmiotowy jest zbieżny z zakresem obowiązków pracowników MSZ. W przypadku wniosku pokontrolnego, dotyczącego zapewnienia mechanizmów skutecznego nadzoru i kontroli nad efektywnością realizacji planów w układzie zadaniowym, w szczególności zapewnienia powiązania wydatków z rzeczowymi efektami ich ponoszenia oraz wyznaczenia mierników realizacji celów zadań, podzadań i działań dla poszczególnych jednostek w części, Zastępująca Dyrektora Generalnego SZ poinformowała, że ze względu na zakończenie prac nad ustawą budżetową na 2015 r. realizacja powyższego wniosku będzie możliwa w odniesieniu do katalogu budżetu MSZ w układzie zadaniowym na 2016 r. i lata następne.

Załącznik 1. Dochody budżetowe w części 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Lp.	Wyszczególnienie	2013 r.	2014 r.		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Wykonanie		
		w tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6	7
	Ogółem część 45, w tym:	240 597,0	245 773,0	241 327,3	100,3	98,2
1.	750 – Administracja publiczna	240 584,3	245 773,0	241 325,0	100,3	98,2
1.1.	75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	479,3	223,0	576,2	120,2	258,4
1.2.	75057 – Placówki zagraniczne	238 344,8	245 450,0	240 125,9	100,7	97,8
1.3.	75058 – Działalność informacyjna i kulturalna prowadzona za granicą	194,5	0,0	121,7	62,6	0,0
1.4.	75079 – Pomoc zagraniczna	241,6	0,0	42,8	17,7	0,0
1.5.	75094 – Dochody państwowej jednostki budżetowej uzyskane z tyt. przejętych zadań, które w 2010 r. były realizowane przez gospodarstwa pomocnicze	4,2	0,0	0,0	0,0	0,0
1.6.	75095 – Pozostała działalność	1 319,9	100,0	458,3	34,7	458,3
2.	801 – Oświata i wychowanie	12,7	0,0	0,7	5,5	0,0
2.1.	80135 – Szkolnictwo polskie za granicą	12,7	0,0	0,7	5,5	0,0
3.	921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,0	0,0	1,6	0,0	0,0
3.1.	92195 – Pozostała działalność	0,0	0,0	1,6	0,0	0,0

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych.

¹⁾ Ustawa budżetowa z 24 stycznia 2014 r.

Załącznik 2. Wydatki budżetu państwa w części 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Lp.	Wyszczególnienie	2013 r.		2014 r.		6:3	6:4	6:5
		Wykonanie	Ustawa ¹⁾	Budżet po zmianach	Wykonanie			
		w tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 45, w tym:	1 825 329,6	1 682 636,0	1 907 066,9	1 865 102,9	102,2	110,8	97,8
1.	750 – Administracja publiczna	1 774 619,1	1 637 782,0	1 859 935,3	1 819 840,0	102,5	111,1	97,8
1.1.	75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	287 508,5	285 037,0	268 972,7	265 357,5	92,3	93,1	98,7
1.2.	75055 – Wybory do Parlamentu Europejskiego	0,0	0,0	978,0	943,5	0,0	0,0	96,5
1.3.	75057 – Placówki zagraniczne	869 019,7	899 788,0	869 034,1	837 688,2	96,4	93,1	96,4
1.4.	75058 – Działalność informacyjna i kulturalna prowadzona za granicą	43 639,3	40 176,0	41 372,6	40 294,7	92,3	100,3	97,4
1.5.	75062 – Polski Instytut Spraw Międzynarodowych	8 202,0	8 202,0	8 302,0	8 302,0	101,2	101,2	100,0
1.6.	75063 – Polski Komitet ds. UNESCO	1 227,5	1 228,0	1 228,0	1 228,0	100,0	100,0	100,0
1.7.	75079 – Pomoc zagraniczna	91 154,8	1 080,0	96 117,9	93 528,7	102,6	8660,1	97,3
1.8.	75080 – Działalność badawczo-rozwojowa	5 000,0	5 000,0	5 000,0	5 000,0	100,0	100,0	100,0
1.9.	75095 – Pozostała działalność	468 867,3	397 271,0	568 930,0	567 497,5	121,0	142,8	99,7
2.	752 – Obrona narodowa	1 285,0	1 285,0	1 285,0	1 279,1	99,5	99,5	99,5
2.1.	75212 – Pozostałe wydatki obronne	1 285,0	1 285,0	1 285,0	1 279,1	99,5	99,5	99,5
3.	801 – Oświata i wychowanie	12 333,0	5 000,0	5 554,0	5 195,4	42,1	103,9	93,5
3.1.	80135 – Szkolnictwo Polskie za granicą	12 333,0	5 000,0	5 553,9	5 195,4	42,1	103,9	93,5
4.	853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 935,1	3 885,0	4 005,5	3 665,3	93,1	94,3	91,5
4.1.	85330 – Opieka i pomoc dla Polonii i Polaków za granicą	3 906,8	3 885,0	3 925,5	3 634,5	93,0	93,6	92,6
4.2.	85334 – Pomoc dla repatriantów	28,3	0,0	80,0	30,8	108,8	0,0	38,5
5.	854 – Edukacyjna opieka wychowawcza	1 780,9	300,0	1 130,0	1 090,6	61,2	363,5	96,5
5.1.	85413 – Kolonie i obozy dla młodzieży polonijnej w kraju	1 780,9	300,0	1 130,0	1 090,6	61,2	363,5	96,5
6.	921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	31 376,5	34 384,0	35 157,2	34 032,5	108,5	99,0	96,8
6.1.	92104 – Działalność radiowa i telewizyjna	18 496,0	20 715,0	20 715,0	20 715,0	112,0	100,0	100,0
6.2.	92195 – Pozostała działalność	12 880,5	13 669,0	14 442,2	13 317,5	103,4	97,4	92,2

Dane na podstawie rocznego sprawozdania Rb-28 z wykonania planu wydatków.

¹⁾ Ustawa budżetowa z 24 stycznia 2014 r.

Załącznik 3. Zatrudnienie i wynagrodzenia w części 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2013 r.			Wykonanie 2014 r.			
		Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70 ¹⁾	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie wg Rb-70	Wynagrodzenia wg Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na 1 pełnozatrudnionego	8:5
		osób ²⁾	tys. zł	zł	osób ²⁾	tys. zł	zł	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Ogółem część 45 wg statusu zatrudnienia ³⁾ w tym:	3 588	298 457,1	6 931,8	3 524	300 355,6	7 102,6	102,5
1.	Dział 750 – Administracja publiczna	3 588	298 457,1	6 931,8	3 524	300 355,6	7 102,6	102,5
	Rozdział 75001 – Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej	1 522	140 833,4	7 710,9	1 521	145 124,7	7 951,2	103,1
1.1.	01 osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	211	9 918,2	3 917,1	251	12 821,1	4 256,7	108,7
	02 osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe	8	1 161,5	12 098,5	7	950,6	11 316,9	93,5
	03 członkowie korpusu służby cywilnej	1 303	129 753,7	8 298,4	1 263	131 353,0	8 666,7	104,4
	Rozdział 75057 – Placówki zagraniczne	2 033	155 248,2	6 363,7	1 969	152 514,0	6 454,8	101,4
1.2.	03 członkowie korpusu służby cywilnej	1 277	122 332,8	7 983,1	1 253	121 121,9	8 055,5	100,9
	10 żołnierze i funkcjonariusze	14	1 430,5	8 515,0	14	1 430,7	8 516,1	100,0
	13 członkowie służby zagranicznej niebędący członkami korpusu służby cywilnej	742	31 484,9	3 536,1	702	29 961,4	3 556,7	100,5
1.3.	Rozdział 75095 – Pozostała działalność	33	2 375,4	5 998,5	34	2 716,9	6 659,0	111,0
	01 osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	33	2 375,4	5 998,5	34	2 716,9	6 659,0	111,0

¹⁾ Zgodnie z przepisami § 20 pkt 11 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetu państwa stanowiącej załącznik nr 37 do rozporządzenia Ministra w sprawie sprawozdawczości budżetowej, w sprawozdaniu Rb-70 wykazuje się wysokość wynagrodzeń osobowych, dodatkowe wynagrodzenie roczne, uposażenia zawodowych i funkcjonariuszy oraz dodatkowe uposażenia roczne żołnierzy zawodowych i nagrody roczne funkcjonariuszy (§ 401–405 oraz § 406 dla funkcjonariuszy Służby Celnej, a dla żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tylko w zakresie dotyczącym nagród i zapomóg i § 407 klasyfikacji budżetowej).

²⁾ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

³⁾ Status zatrudnienia określony został w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

Załącznik 4. Kalkulacja oceny ogólnej w części 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Oceny wykonania budżetu w części 45 – Sprawy zagraniczne i członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej dokonano stosując kryteria⁴⁸ oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2014 roku⁴⁹.

Dochody: 241 327,3 tys. zł. Wielkości dochodów nie uwzględniono przy ustalaniu wartości G, gdyż zgodnie z założeniami do kontroli wykonania budżetu państwa w części 45 planowanie i realizacja dochodów nie były objęte szczegółowym badaniem.

Wydatki⁵⁰ (wydatki budżetu państwa) W: 1 865 102,9 tys. zł

Łączna kwota G : 1 865 102,9 tys. zł (kwota wydatków)

Waga wydatków w łącznej kwocie: $Ww = W : G = 1,0$

Nieprawidłowości w wydatkach: 3 720,0 tys. zł, tj. 0,19 % poniesionych wydatków ogółem w części, w związku ze stwierdzeniem wydatków poniesionych z naruszeniem prawa:

- rozliczenie dwóch umów dotacji o łącznej wartości 720,0 tys. zł po terminie określonym w art. 152 ust. 2 ustawy o finansach publicznych,
- naruszenie § 15 ust. 6 zarządzenia Ministra SZ nr 26 z 9 sierpnia 2011 r. w sprawie zasad udzielania, rozliczania i kontroli wykonania dotacji celowych przy rozliczaniu trzech dotacji o łącznej wartości 3 000,0 tys. zł.

Kwota wydatków dokonanych z naruszeniem prawa nie przekroczyła określonego dla kontroli wykonania budżetu państwa progu 0,75% wydatków ogółem w części, skutkującego zastosowaniem oceny opisowej.

Ocena częściowa wydatków: **pozytywna (5)**

Ze względu na:

- niski poziom realizacji wydatków majątkowych Ministerstwa (dysponenta III stopnia),
- niezrealizowanie dwóch wniosków pokontrolnych po kontroli wykonania budżetu państwa w 2013 r.,
- brak monitorowania efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów,

a także wyniki innych kontroli, w tym m.in:

- niezakończenie do końca stycznia 2015 r. prac nad projektem nowego rządowego programu współpracy z Polonią i Polakami za granicą, mimo podjęcia w 2011 r. prac nad jego opracowaniem;
- niewyegzekwowanie przez Ambasadę RP w Dublinie w trzech przypadkach raportów końcowych z realizacji projektów polonijnych od partnerów projektów;
- poniesienie w dwóch przypadkach w 2014 r. wydatków w kwocie ogółem 2 250,00 GBP przed realizacją zadania (Ambasada RP w Londynie), co było niezgodne z przepisem § 15 ust. 6 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych;
- niezapewnienie niezwłocznego podpisania umów z wnioskodawcami w ramach postępowania dotacyjnego *Współpraca z Polonią i Polakami za granicą*;

obniża się ocenę o 1 pkt.

Ocena końcowa: **pozytywna (4)**

⁴⁸ <http://www.nik.gov.pl/kontrola/standardy-kontroli-nik/>

⁴⁹ Porównaj: <http://www.nik.gov.pl/kontrola/analiza-budzetu-panstwa/>

⁵⁰ Na 2014 r. w części 45 nie planowano wydatków budżetu środków europejskich.

Załącznik 5. Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
8. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
9. Sejmowa Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej
10. Sejmowa Komisja do Spraw Unii Europejskiej
11. Sejmowa Komisja Łączności z Polakami za Granicą
12. Sejmowa Komisja Spraw Zagranicznych
13. Minister Finansów
14. Minister Spraw Zagranicznych